

Sälles skräpbok

Jag är Sälle Säl och jag bor i Östersjön. Jag har mitt hem i Finland, men mina artkompisar bor överallt i Östersjöområdet.

Det är bra för mig och dig och alla de människor och djur som lever i Östersjöområdet att Östersjön hålls ren och stränderna städade. Då mår djur och organismer bra och det är trevligt för människorna att simma, ro eller bara vara på stranden.

Vi har gjort en rolig pysselbok där du kan lära dig mera om hur man kan minska nedskräpningen i Östersjön. Det enda du behöver är en penna att skriva med och färgpennor. Om någon av uppgifterna känns svår så kan du be ett äldre syskon, dina föräldrar eller till exempel mormor om hjälp, då lär de sig också någonting nytt. Jag önskar dig trevliga pysselstunder!

Hälsningar,
Sälle

Vet du vilka nio länder som ligger vid Östersjön?
Fyll i namnet på länderna och koppla ihop rätt flagga
med rätt land.

F _ _ _ _ _ D

_ Y _ S _ _ _ D

_ S _ L _ _ _ D

L _ T _ L _ _ _ D

_ _ _ _ U E N

P _ L _ N

T Y _ K _ _ _ D

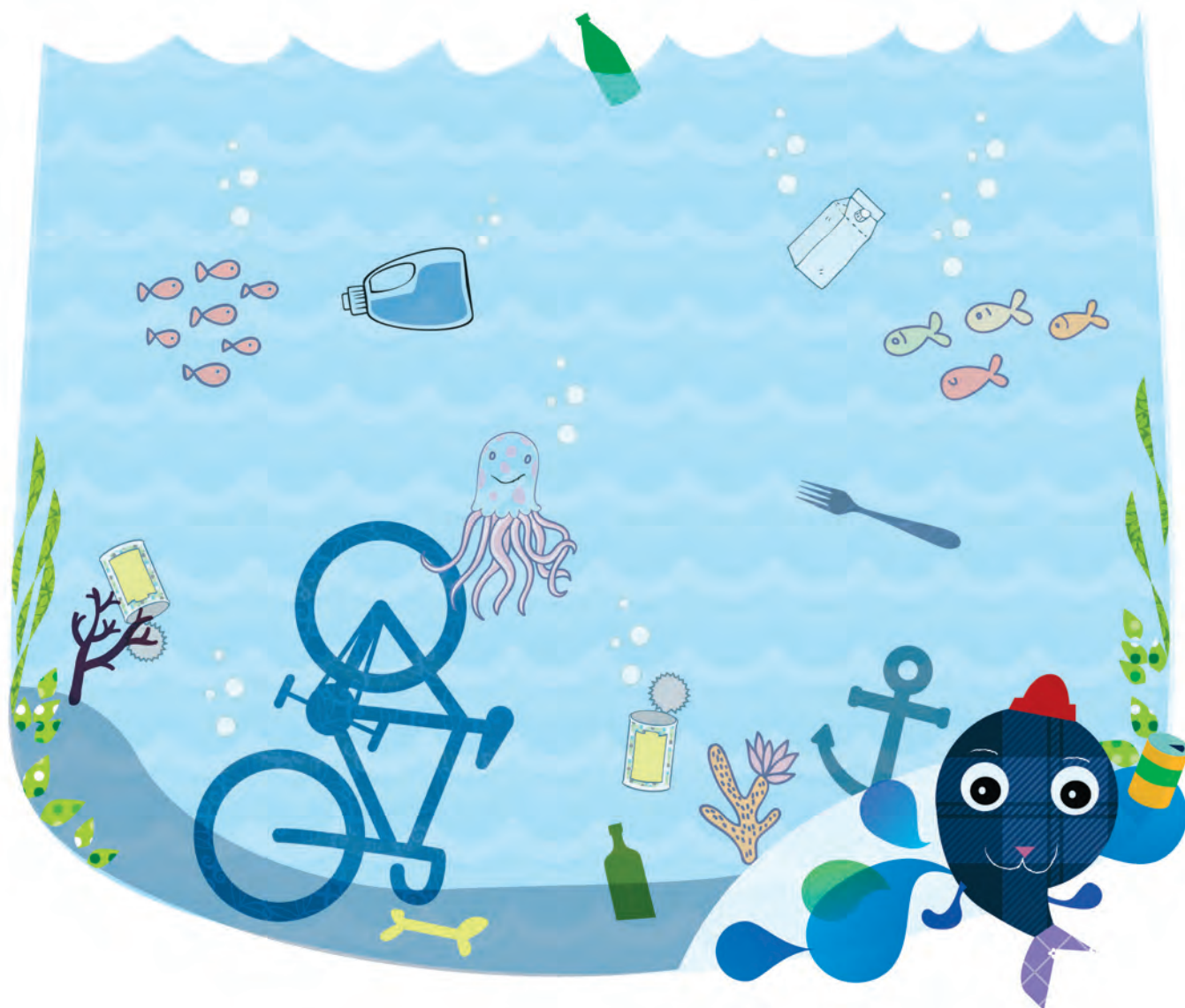
D _ N M _ _ _

_ V E R _ _ _

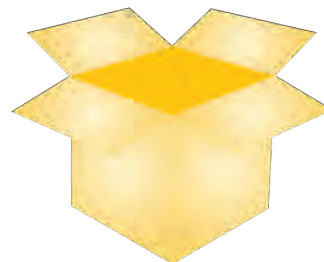
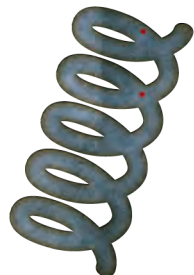
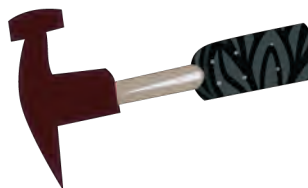
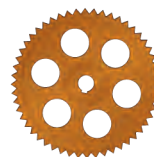
Östersjön är ett grunt hav,
medeldjupet är 54 meter. Östersjöns
djupaste ställe är 459 meter.
Den djupaste punkten på jordklotet,
Marianergraven i Stilla Havet är
10 911 meter under havsgrytan.

Allt möjligt skräp hamnar i havet. Skräp kan hamna i havet av misstag från båtar eller fartyg eller också med flit kastas i havet. Vilka saker hör egentligen inte hemma i havet
Märk ut vilka föremål som inte ska vara i havet och fundera på var de egentligen hör hemma.

Metall

En läskburk
i aluminium kan
finnas kvar i havet
i upp till 500 år.

Metall kan återvinnas på nytt och på nytt hur många gånger som helst. Av returmetall tillverkas nya metallprodukter. **Vilka av dessa skräp är tillverkade av metall?**

Glas

Av returglas tillverkas nya flaskor och andra glasförpackningar samt glasull som används som värmeisolering i byggnader.

Det tar hundratals år för glas att brytas ner i naturen och det spricker då långsamt i allt mindre skärvor, tills det inte längre syns. På stranden kan glasskärvor orsaka otäcka sår.

De färgglada "stenar" som du ibland kan hitta på stranden kan vara slipat glas.

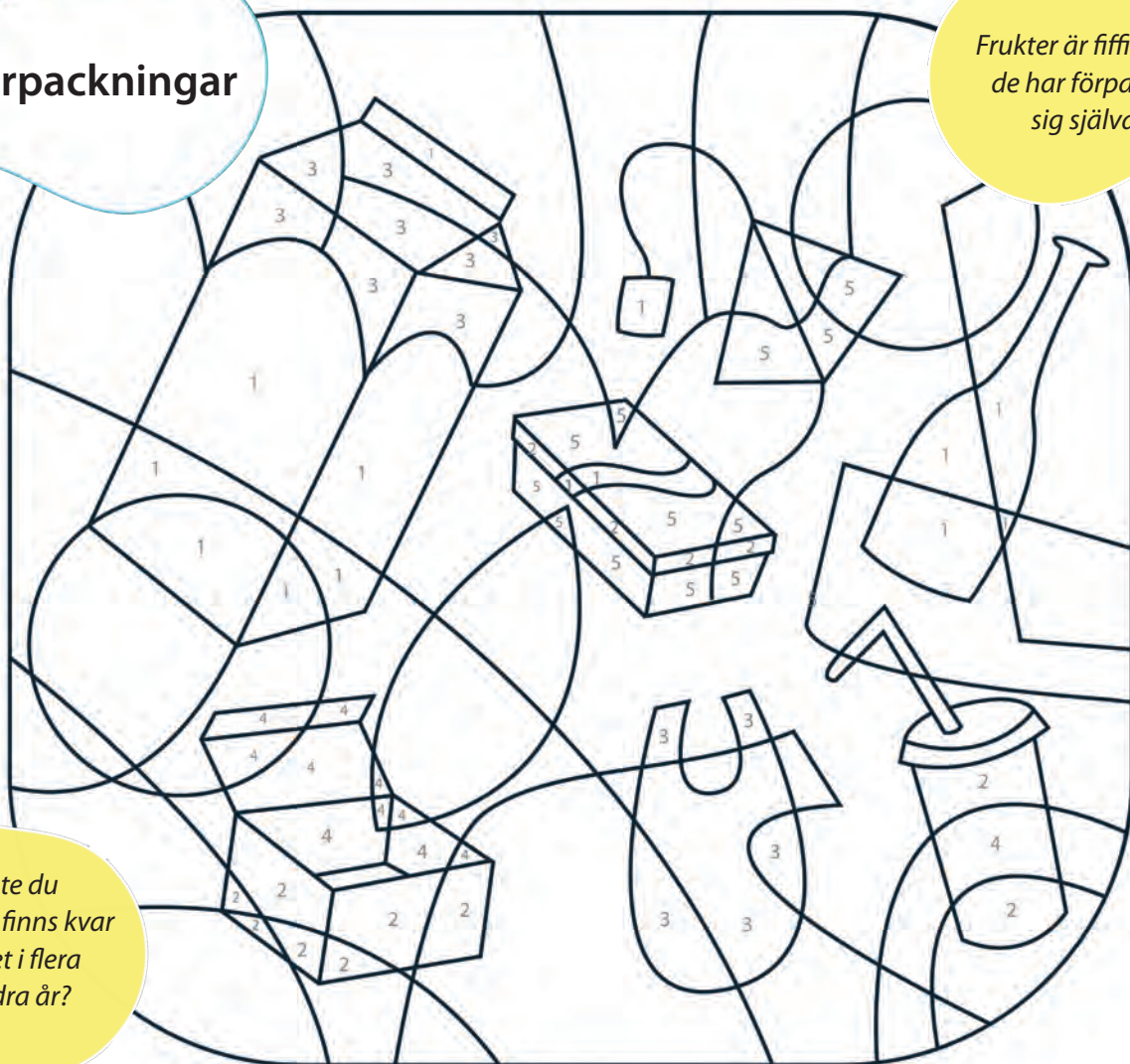
Du minns väl att bara glasflaskor och glasburkar får sättas i glasinsamlingen. Porslin, glaskärl, ugn formar, fönsterglas, spegelglas, glödlampor eller kristall hör inte hemma i glasinsamlingen. Flaskor med pant återlämnas till affären! **Kan du sätta glasskräpet i rätt soptunna? De rätta svaren ser du nere på sidan, om du svänger häftet upp och ner.**

Rätta svar: glödlampor: blandavfall, kaffekoppen: soptipps- eller blandavfall, läskflaskan: butikens returapparat, lysrör: insamlingen för farligt avfall, syltburk: glasinsamling

Förpackningar

Frukter är fiffiga för de har förpackat sig själva!

Visste du att plast finns kvar i havet i flera hundra år?

Har du lagt märke till hur många förpackningar det finns? I affären är nästan alla produkter packade i något. När man handlar lönar det sig att tänka på förpackningarna och när det är möjligt välja sådana produkter som är mindre förpackade. Hur tycker du att man kan minska förpackningsmängden när man handlar? **Hurdana förpackningar får du fram när du färglägger de numrerade områdena med dessa färger?**

blå 1

röd 2

grön 3

gul 4

brun 5

Papp och kartong

Pyssla av papp och kartong. Mjolk- och saftburkar, wc-pappersrullar och äggkartonger är också utmärkta pysselmaterial. Det är bara din egen fantasi som sätter gränserna!

I pappersinsamlingen får man sätta papplådor, brun kartong, kraftpapper, wellpapp samt bruna papperskassar.

Till returkartongen hör kartongprodukter och kartongburkar, wellpapp, engångskärl, papperskassar, papperssäckar och papperspåsar och hylsor till pappersrullar. Också aluminiumfodrade mjölk- och saftburkar får sorteras som returkartong.

Papp eller kartong som läggs i återvinningen får inte vara smutsig eller våt. Av returpapp och returkartong tillverkas bl.a. hylsor till wc- och hushållspapper.

Äggkartonger ser ut som papp, men de är gjorda av pappersmassa. De kan sorteras som kompost, bioavfall och returkartong eller som brännbart avfall.

ÄGGKARTONGSLARV

Klipp ut så många enskilda "fack" du vill ha ur äggkartongen. Limma eller sy ihop dem efter varandra. Rita ögon och mun på det första facket och tryck in piprensare som känselspröt. Du kan också måla hela larven.

HUS OCH ÄPPELTRÄD

Av mjölk- och saftburkar kan du bygga olika slags hus och byggnader om du klipper ut fönster och dörrar. Det är bäst att först limma igen burkarnas öppning. Du kan använda klädnypor för att hålla igen burken medan limmet torkar. Husen kan kläs med olikfärgade papper, tyg eller varför inte filt. Med hjälp av hylsor till wc-pappersrullar och grön kartong kan du göra äppelträd till husens trädgårdar. Klä in hylsan med brunt papper och skär ett snitt i den övre delen. Stick in trädkronan som du klippt ur grön kartong. Du kan ännu knyckla ihop äpplen av rött silkespapper och limma fast dem i trädet

Hur kunde du själv få människor att sluta skräpa ner?
Rita en Nedskräpning förbjudet-skylt att sätta upp på stranden.

*Skräp ser inte
bara fula ut i naturen,
utan de kan skada djur.
Tuggummi kan fastna i
fåglarnas näbbar eller fiskar
kan tro att plastskräp
är mat.*

Papper

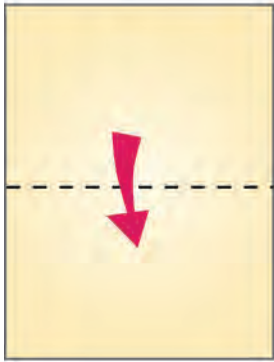
I pappersinsamlingen får man lägga allt som kommer i postlådan. Dit hör tidningar, reklam, broschyrer, returpapper, färgat papper och kuvert. Du minns väl att du inte får sätta bruna papperskassar, presentpapper eller kartong i pappersinsamlingen. **Testa** ännu om du kan sortera papper på rätt sätt och ringa in de föremål som ska till pappersinsamlingen. De rätta svaren finns nere på sidan.

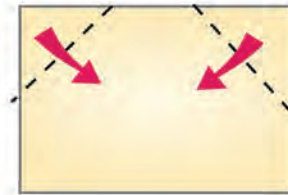
Rätta svar: kuvert, teckning, dagstidning, veckotidning, vit papperspåse

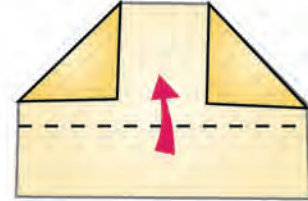
1.

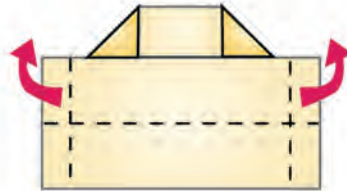
2.

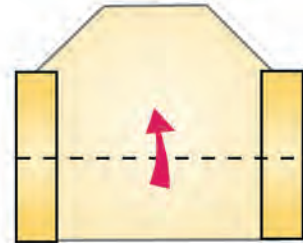
3.

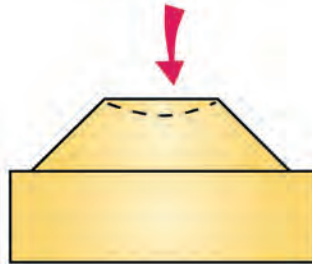
4.

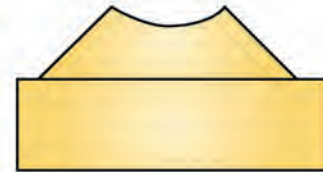
5.

6.

7.

Jag har vikt en
skepparmössa åt mig
av papper! Anvisningar
finns här!

Sälle-märket ändrar färg
och årtal varje år.

**Färglägg märket och
fyll i årtalet.**

*Gissa vem de som
gjort märket har an-
vänt som modell
för sälen?
Jo, mig förstås!*

Håll Skärgården Ren rf är en riksomfattande miljöorganisation för båtförare. Håll Skärgården Ren rf har cirka 200 sopstationer i havs- och insjöområdena. Dessutom ger föreningen både båtförare och andra människor råd i miljöfrågor.

Håll Skärgården Ren rf:s medlemmar känns igen på att de har ett Sälle-märke klistrat på båten. Om man har Sälle-märket på sin båt kan man med gott samvete lämna sina sopor vid Sop-Sälle-stationerna.

Nu går jag hem!
Men först kastar jag det
skräp som jag samlat
ihop på stranden i
soptunnorna.

Hjälp Sälle att hitta fram till soptunnorna.

Håll Skärgården Ren rf
Slottsgatan 16
20100 Åbo
Tfn 02 274 55 00

salle@pssry.fi
www.hallskargardenren.rf

Sälles Skräpbok har producerats
som en del av projektet Baltic Marine Litter,
som finansierats av EU:s program Interreg IVA Central Baltic.
I projektet deltar bl.a. Håll Skärgården Ren rf,
Stiftelsen Håll Sverige Rent, Hoia Eesti Merd från Estland
och Fee Latvia från Lettland.

Bilder och layout: Henna Ryyänen

CENTRAL BALTIC
INTERREG IVA
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE